

si, cum quo humanitas communis est, etiam civitas nos junxerit, jam duplici vinculo ad opem ferendam astringimur: nefas est, ut ait Seneca, nocere patriæ: ergo civi quoque, quoniam pars patriæ est; quod si nocere nefas, ergo opitulari fas est. Denique si quis cum prohibere crimen possit, non

HONESTAS PUBLICA.

Vide verb. IMPEDIMENTA MATRIMONII, art. 2, a n. 20 ad 27.

HONOR.

Vide verb. DETRACTIO, art. 1, n. 3 et 4.

HORÆ CANONICÆ.

Vide verb. OFFICIUM DIVINUM.

HORTATORIÆ.

SUMMARIUM.

Adducuntur Decreta sac. congregationis Immunitatis.

1. Litteræ Hortatoriæ regiæ nequeunt discerni, relaxari, nec exsequi a laicis nedum contra episcopos, sed nec contra ecclesiasticos; sac. cong. Immunit. in Gravinen. 10 Feb. 1632, lib. II Decr. Paul., p. 14 in Alexanen. 3 April. ejusdem anni, lib. II Decr. Paul., p. 120, in Cosentina 9 Octobris 1635, lib. II Decr. Paul., pag. 235.

2. Injungitur episcopo, ut respondeat cum libertate ecclesiastica ad litteras Hortatorias. Ead. sacra cong. Immunit. in Hieracen. 22 Sept. 1692, lib. II Decret. Vall., pag. 78.

3. Aliquando, ut non curet de Hortatoris regiis cum non sint de jure permissæ, et a sacris can. improbatæ. Ead. sac. cong. Immunit. in Nuscana 15 Febr. 1633, lib. II Decr. Paul., pag. 151, et in Avellina 22 Julii d. anni, et lib., pag. 164.

4. Aliquando ut se absteineat respondere dictis litteris. Ead. s. c. Immunit. Vicana 26 Julii 1644, lib. III Decr. Paul., p. 234, et in Boven. 3 Maii 1631, lib. IV Decr. Paul., pag. 146.

5. Aliquando, ut non pareat litteris ad audiendum verbum regium. Ead. sac. congregat. in Lancianen. 22 Novembris 1633, lib. II Decretal. Paul., p. 176.

6. Sic litteris Regiis de transmittenda nota clericorum archiepiscopus non pareat. Ead. s. c. Immunit. in Cosentina 17 Januarii 1634, lib. II Decret. Paul., pag. 181.

7. Pariter episcopi non debent attendere ad litteras regias, sed continuare in residentia suæ ecclesiæ. Eadem sac. congregat. in Bojanen. 2 Novembr. 1639, lib. III Decr. Paul. p. 104, et 27 Augusti 1641, ibi, pag. 154.

8. Contra auctores, et complices dictarum litterarum episcopus conficiat processum. Ead. s. cong. Immunit. in Aliphana 27 Febr. 1674, lib. I Decr. Altoviti, pag. 901.

9. Sac. cong. annullat factum vicarii abbatialis vigore litteræ Hortatoriæ regiæ tanquam invalidum, suspendit ipsum a divinis, ac inhabilitat ad dictum officium, et alia quæcunque, etiamsi profiteatur se hæc fecisse ex mera ignorantia. Ead. sac. cong.

prohibuit, prope ipse id admisisse videtur, utique a pœna immunis esse debet, » qui prohibuit, vid. Gomes Var. resolut. tom. III, c. 3, n. 21. Berlich. Conclus. pract. p. 4, conclus. 12, n. 44. Carpzov. pract. crimin., quæst. 32.

Immunit. in Nullius Cassianovæ 13 Decemb. 1533, lib. II Decr. Paul., pag. 179.

10. Vicarius capitularis Acheronticæ contra ordines sanctissimi et sac. cong. obediens litteris regiis de accedendo Neapolim, declaratur suspensus a divinis, privatur vicariatu, et inhabilitatur ad hujusmodi officia, et ei præcipitur, ne discedat ab urbe; et decretum præfatum notificatur tam nuntio quam capitulo per litteras, quæ ad futuram rei memoriam retineantur in actis nunciaturæ et curiæ ecclesiasticæ Acheronticæ, et si non justificaverit allatam legitimam excusationem, inhabilitandus est etiam ad beneficia. Ead. sac. cong. 5 et 13 Jul. 1633, lib. II Decr. Paul., pag. 160.

11. Vicarius bene agit non parendo litteris ad audiendum verbum regium. Eadem sac. congreg. Immunit. in Catacen. 21 Septembris 1633, lib. II Decr. Paul., pag. 171.

12. Idem respondeat litteris regiis se procedere auctoritate sua ordinaria ad defensionem immunitatis ecclesiasticæ sibi a s. cong. demandatam. Ead. sac. cong. Imm. in Bovinen. 26 Febr. 1638, lib. Decr. Rocci, pag. 63.

13. Idem ob inobedientiam et transgressionem mandatorum sanctissimi de non discedendo ab urbe Neapolis, et de non relinquendo exercitio sui vicariatus ex quacunque causa, etiam positus quibuscunque minis, et præceptis ministrorum laicorum in contrarium, de ordine sanctissimi a nuntio auctoritate sua ordinaria condemnatur in pœnam suspensionis ab exercitio ordinum, et inhabilitatis ad dignitates, beneficia et officia ecclesiastica cujusvis generis, quocunque loco, a quibuscunque, et quomocunque in posterum obtinenda sub pœna excommunicationis Summo Pontifici reservatæ, et quousque Sanctitati suæ placuerit. Ead. sac. cong. in Neapolitana 25 Maii, et 19 ac 30 Jun. 1660, lib. Dec. Rocci, pag. 257 et 259.

14. Scribitur nuntio Neapolis, ut statim per viam monitorii judicialis cogat episcopum Motulen. qui vocatus per litteras Hor-

tatorias regias ibi comparuit in quibusdam causis ecclesiasticis ante ministros regios, redire ad residentiam sub pœnis suspensionis, inhabilitatis, privationis ac aliis arbitrio, necnon mandat episcopo, ubi fabricatus fuit processus contra dictum episcopum per curiam sæcularem, ut ser. ser. procedat ad censuras, et pœnas canonicas contra omnes, qui hac in re quid gesserunt, necnon contra testes, qui se examinarunt. Insuper notificet ministris regiis, ut omnino se absteineant, et si paruerint, absolvat, sin minus, contra eos procedat ser. ser. remediis sac. can. et apostol. constitutionum, ac supradicta omnia registrare faciat una cum litteris sac. congreg. in actis tribunalis nunciaturæ, ut futuris temporibus appareat, S. sedem statim ac scientiam habuit horum omnium irritasse, ac impugnasse. Sac. cong.

HOSPITALE, HOSPITALARIUS.

SUMMARIUM.

1. Hospitale dicitur ab hospitibus, qui ibi gratis excipiuntur; ubi vero mercede soluta peregrini hospitantur, hospitium, vel diversorium appellatur. — 2. Hospitale est nomen generale pertinens ad omnem speciem hospitalitatis, cujuscunque generis illa fuerit. — 3. Unde quia variae sunt species hospitalitatis, adducuntur hic sub propriis nominibus, et significatis. — 4. Xenodochium est locus ubi pauperes peregrini gratis recipiuntur. — 5. Ptochotrophium est locus ubi pauperes et mendici aluntur. — 6. Brephotrophium est locus in quo infantes pauperum aluntur. — 7. Orphanotrophium est locus in quo pueri orphani pascuntur. — 8. Gerontocomium seu Gerotocomium est locus ubi senes et valetudinarii, et propter senectutem solam infirmi homines curantur. — 9. Nosocomium est locus ubi ægroti curantur. — 10. Nosocomii ministri, qui ad ægrotantium curam adhibentur, parabolani in jure vocantur. — 11. Goptrophonium dicitur locus, ubi feminae debilibus sustentatrices habitant. — 12. Leprosariae sunt loca seorsim ab aliis, in gratiam illorum, qui morbo lepræ laborant, segregata. — 13. Eleemosynariae sunt loca, et reditus ad eleemosynas faciendas deputati. — 14. Loca pia generali nomine hospitalia appellantur. — 15. Hospitalia quædam sunt Religiosa, seu Ecclesiastica, et quædam non Religiosa seu non Ecclesiastica, et quamam utraque sint? ad n. 16. — 17. Hospitale dicitur profanum, et privatum, quamvis in eo opera pietatis exerceantur. — 18. Differentia loci pii, et ecclesiastici assignatur. — 19. Hospitale fuisse erectum auctoritate episcopi colligitur ex pluribus quæ assignantur. — 20. Non existentibus dictis signis hospitale in dubio præsumitur laicale, et profanum, et non erectum auctoritate episcopi. — 21. Hospitalia auctoritate episcopi fundata, licet administrationem solum temporalem habeant, sunt materia simoniæ jure humano interdictæ. — 22. Hospitalia auctoritate episcopi fundata sine auctoritate ecclesiastica. — 23. Hospitalium vero apothecæ locatæ usui profano non gaudent immunitate. — 24. Hospitalia fundata sine auctoritate episcopi non sunt materia simoniæ. — 25. Nec talia hospitalia fundata sine auctoritate episcopi gaudent immunitate ecclesiastica. — 26. Hospitalia data in titulum vel administrationem si habeant beneficia annexa, vel reditus, aut proventus ecclesiasticos, tenentur ad seminarii contributionem. — 27. Hospitalia tamen quæ administrantur a laicis, et in quibus sunt bona laicorum, quæ data non sunt in titulum, non tenentur ad seminarii contributionem. — 28. Hospitale unius diœcesis habens beneficium annexum,

FERRAR. IV.

Imm. in Baren. 27 Jan. 1631, lib. II Decr. Paul., pag. 79.

Archiepiscopus Lancianen. procedere debet contra sacerdotem suæ diœcesis, sed domiciliarium civitatis Neapolis, ob litteras hortatorias obtentas, a magistratu laico ad præfatum archiepiscopum, ne deveniret ad collationem beneficii parochialis, sub prætextu, quod nominatio ejusdem spectaret ad quamdam ducissam, non obstante incompetentia curiæ archiepiscopalis Lancianen. a dicto sacerdote interposita, eo quia tanquam domiciliarius civitatis Neapolis esset subditus curiæ archiepiscopi Neapolitani, a qua super delicto sibi imputato jam obtinuerat absolutionem ex capite innocentiae. Ead. sac. congreg. Immunit. in Lancianen. 22 Februar. 1707, lib. Decr. Maraf.

quod est alterius diœcesis, tenetur contribuere seminario diœcesis in quantum est beneficium. — 29. Hospitalia auctoritate episcopi erecta, si in titulum perpetuum, aut per electionem conferantur, sunt beneficia ecclesiastica. — 30. Hospitalia sunt beneficia ecclesiastica etiam, ubi unita sunt ecclesiæ seu ecclesiastico beneficio, vel per viam electionis danda sunt in titulum. — 31. Regularium hospitalia licet auctoritate episcopi erigantur, non sunt beneficia, sed quædam officia religiosæ, et piæ administrationis. — 32. In hospitalibus, quæ non sunt annexa, seu subiecta monasteriis, aut conventibus, non sunt præficiendi religiosi tanquam rectores. — 33. Ordinarii locorum possunt visitare hospitalia. — 34. Et possunt exigere ab administrantibus rationes, et computa, tam in visitatione, quam extra, etiam per suum delegatum, non obstantibus quibuscunque privilegiis. — 35. Imo ordinarii possunt visitare hospitalia, et ab eorum administratoribus rationes et computa exigere, non obstante quod a testatore, et lege fundationis expresse excludantur. — 36. Ordinarii possunt exigere rationem administrationis ab hospitalibus, quæ sunt sub immediata regum protectione. — 37. Hospitalia autem quæ sunt sub immediata regum protectione, nequeunt ab ordinariis visitari. — 38. Hospitale aliquod visitare volenti si opponatur exceptio, quod sub immediata regum protectione existat, non ad sæcularem judicem, sed ad ipsum episcopum talis exceptionis cognitio, et definitio pertinet. — 39. Ad hoc tamen, ut dicta hospitalia sint immunita a visitatione ordinariorum, debent esse talia a primæva sua fundatione. Nec sufficit, si hospitalia accipiantur ex post a rege sub sui immediata protectione. — 40. Ordinarii visitare, corrigere, et reformare possunt hospitalia omnia, etiamsi privata sint laicorum, in casibus a jure concessis. — 41. Hospitalia privata possunt ordinarii visitare, corrigere et reformare in iis tantum, quæ ad observandam voluntatem testatorum pertinent. — 42. Hospitalia etiam unita, in quibus ecclesiæ sunt, et bona eorum non sunt distincta, debent ab ordinariis visitari. — 43. Hospitalia, quamvis debeant visitari ab episcopo, non inde tamen prohibetur, quia et iudices sæculares eadem visitare possint si hoc eis alias legitime competit. — 44. Hospitalia administrata a fratribus S. Joannis Dei non sunt exempta a jurisdictione ordinarii, nisi solum quoad regularem observantiam. — 45. Vicariæ perpetuæ parochialium unitarum, seu incorporatarum hospitalibus, et aliis ecclesiis, collegiis, vel locis piis, non conferuntur per concursum, sed solum ad nominationem representantium hospitalis, etc., cum solo examine facto ab ordinario de idoneitate vicarii curati, seu rectoris

nominati. — 46. In alienatione bonorum hospitalis erecti auctoritate episcopi requiruntur solemnitates requisitae in alienatione bonorum ecclesiasticorum. — 47. Secus in alienatione bonorum hospitalis non

(1. Hospitale dicitur ab hospitibus, qui ibi gratis excipiuntur: ubi vero mercede soluta peregrini hospitantur, Hospitium, vel diversorium appellatur. Barbosa par. II Juris eccl. univers. lib. II, c. 1. num. 1. (2. Hospitale est nomen generale pertinens ad omnem speciem hospitalitatis, cujuscunque generis illa fuerit. Barbosa loc. cit. (3. Unde quia variae sunt species hospitalitatis, juvat breviter hic illas adducere sub propriis nominibus, et significatis, ut traduntur in c. *In qualibet Civitate* 23, caus. 23, qu. 8, ibi: « Sancimus res ad venerabiles Ecclesias, Xenones, vel Monasteria, vel Ptochotrophia, vel Brephtrophia, vel Orphanotrophia, vel Gerontocomia, vel denique aliud tale consortium, » et glos. ibidem, et alia glossa in cap. de Xenodochiis 3, de Religiosis domibus, et a Barbos. loc. cit. a num. 2 ad 12.

(4. Xenodochium, seu Xenon e Graeco vocabulo, est locus venerabilis ubi pauperes peregrini gratis recipiuntur. Glossa in cit. c. *In qualibet Civitate* verb. *Xenones*, et de illo loquuntur textus in c. de Xenodochiis 3, de religiosis domibus, et in Clement. *Quia contingit*, eod. tit. (5. Ptochotrophium est locus ubi pauperes, et mendici aluntur. Gloss. loc. cit. et de ipso fit sermo in l. Sancimus, cod. de Episcop. et Cleric. et in l. *Illud* 19, cod. de sacrosanct. Eccl. (6. Brephtrophium est locus in quo infantes pauperum aluntur. Glossa loco citato et de ipso fit sermo in d. l. *Illud* 19, de sacrosanct. Eccl. (7. Orphanotrophium est locus in quo pueri orphani, id est parentibus orbati, pascuntur, seu aluntur. Gloss. loc. cit. et de ipso fit sermo in l. *Orphanotrophos* 3, cod. de episcop. et cleric. et in Authent. de Eccl. tit. § final., collat. 19. (8. Gerontocomium, seu Gerotocomium est locus ubi senes et valetudinarii, et propter senectutem solam infirmi homines curantur. Gloss. loc. cit. (9. Nosocomium dicitur locus ubi aegroti curantur, de quo in l. *Sancimus* § *Sed Deo nobis*, cod. de Episc. et cleric. (10. Nosocomii ministri, quia ad aegrolantium curam adhibentur, parabolani in jure vocantur, l. *Parabolani*, cod. de illo tit. Barbosa l. cit., n. 4. (11. Goptophonium dicitur locus ubi feminae debilius sustentatrices habitant. Hostiens. in Summa de religiosis domibus. Barbosa, loc. cit., nu. 9. (12. Leprosariae sunt loca seorsim ab aliis, in gratiam illorum qui morbo lepra laborant, segregata, ut sic contagionis periculum evitetur, de quibus meminit textus in cap. *Cum dicat* 2, de Eccl. aedificand.; in Clemen. 2, de praebend., et in Clemen. *Quia contingit*, de religiosis domibus. (13. Eleemosynariae sunt loca, et redditus ad eleemosynas faciendas deputati, de quibus meminit textus in d. Clement. 2, de praebend., et ibi glossa, verb. *Eleemosynariis*, et d.

erecti auctoritate episcopi. — 48. 63. Recensentur decisiones S. C. Imm. super nonnullis ad Hospitalia spectantibus. — 69. Exemptio Hospitalium a jurisdictione parochi. — 70. 72. Additiones ex editione Barbiell.

Clemen. *Quia contingit*. (14. Reperiuntur denique alia hujusmodi loca pia, quae sicuti et supra relata generali nomine Hospitalia appellantur, licet diversis nominibus secundum diversos regionum mores soleant nuncupari, ut observant d. gloss. verb. *Eleemosynariis*; Mandos. in Regul. 1 Cancell. 9 q.; Gonzalez gloss. 5, § 4, num. 1; Barbosa loc. cit., num. 12.

(15. Hospitalia quaedam sunt religiosa, seu ecclesiastica, et quaedam non religiosa seu non ecclesiastica. Glossa verb. *Ecclesias*, in d. Clement. 2, de praebend.; Ugolin. de Officio episcopi, cap. 54, in princip., num. 3. Barbosa loc. cit., nu. 13. (16. Hospitale religiosum, seu ecclesiasticum est illud quod auctoritate episcopi est constructum, et erectum; c. *Ad haec* 4, de religiosis domibus, et communis doctorum cum Barbosa loc. cit., num. 14. Rota part. XI, decis. 268, num. 19, et seq. p. XIX, to. II, decis. 630, n. 11 et seq. et saepe alibi. Hospitale non religiosum, seu non ecclesiasticum, est illud quod ad libitum cujuscunque personae sine episcopi auctoritate fuit erectum; cap. *Inter dilectos* 8, de donationibus; Glossa in c. *Quidam* 18, quaest. 2, quod quidem cuique permissum est, et domum suam etiam ad tempus constituere Hospitale, sed non erit locus religiosus, et sacer. Barbosa loc. cit., num. 20; Zabarell. cons. 13, num. 6; Abbas cons. 3, n. 1, part. III; Rota part. II, recent. decis. 30, num. 8. (17. Et tale Hospitale dicitur profanum, et privatum, quamvis in eo opera pietatis exercentur. Rota par. XI, decis. 248, num. 18. (18. Locus enim pius, et ecclesiasticus in hoc differunt, quod respectu loci pii sufficiat exercitium operum piorum, respectu vero loci ecclesiastici requiritur erectio facta auctoritate ordinarii, vel pontificia. Rota par. VI, dec. 30, num. 7; part. XI, decis. 268, num. 19 et sequent.; par. XIX, tom II, dec. 630, nu. 11 et seq.

(19. Hospitale fuisse erectum auctoritate episcopi colligitur ex pluribus. Primo, si fuit aedificatum in forma ecclesiae, et in eo fuit erectum campanile, et ibi per sacerdotem celebrentur divina, seu habeat altare lapideum consecratum. Secundo, si episcopus confirmet ministrum, seu deputet. Tertio, si habeat nomen sancti sibi appropriati. Quarto, si in eo adsint sepulturae, vel caemeterium. Quinto, si in eo baptizetur. Sexto, si recipiat decimas. Septimo, si non solvat collectas. Octavo, si in eo fuit observata hospitalitas per tempus antiquissimum, sic ex multis Barbosa loc. cit., num. 15; Pignatell. to. V, consult. 40. (20. Non existentibus autem dictis signis, Hospitale in dubio praesumitur erectum absque episcopi auctoritate; ac proinde potius praesumitur laicale, et profanum. Glos. verb. *Eccl.*; vers. *Quid in dubio* in d. Clement. 2, de praebend. et ibi Imola num. 16, vers. *Si vero non*

apparet, Ancharan. num. 10, vers. *Quid in dubio*; Abbas num. 5, in fin. Rota part. III, decis. 208, num. 5 (58).

(21. Hospitalia auctoritate episcopi fundata, licet administrationem solum temporalem habeant, sunt materia simoniae jure humano interdictae; Suarez de Relig. lib. IV, de Simon. cap. 7, num. 11, cum sequent.; Sebast. Caesar. in Prelect. de Eccl. Hierarchia quaest. 2, proem. § 6, in fine, et disp. 14, § 3, num. 5; Bonacina de Simonia quaest. 4, num. 17, in fine; Barbosa loc. cit., n. 18, et alii passim; arg. cap. Salvator 1, quaest. 3. (22. Hospitalia auctoritate episcopi fundata gaudent ecclesiastica immunitate, sic saepe saepius declaravit sac. congr. Immun. et signanter in una civitatis Castellanae 8 Apr. 1631, in Albanen. 4 Septem. et 2 Octobr. 1668, et est sine ullo dubio communis. (23. Hospitalis vero apothecae locatae usui profano non gaudent immunitate; eadem sac. congreg. Immunit. in Verulana 13 Julii 1637. (24. Hospitalia fundata, et constructa privata auctoritate sine auctoritate episcopi non sunt materia simoniae. S. Antonin. III part. tit. 11, c. 2, § ult.; Panor. in cap. *Extirpanda* § *Quia vero*, num. 55, de praebend.; Barbosa loc. cit., num. 34, et alii passim. (25. Nec talia Hospitalia sine auctoritate episcopi fundata gaudent immunitate ecclesiastica; sac. congreg. Immun. in una Montis Alti, 30 septemb. 1636, et saepe alibi.

(26. Hospitalia data in titulum, vel administrationem, si habeant beneficia annexa, vel redditus, aut proventus ecclesiasticos, tenentur ad seminarii contributionem, juxta formam conc. Trident. sess. 24, de reformat. cap. 18, vers. *Et hospitalibus*, et sic decisum fuisse a sacra congregat. Conc. referunt Zerola in Praxi episcop. par. I verb. *Hospitale*, vers. *Decimum dubium*; Barbosa loc. cit. num. 31. Riccius et alii. (27. Hospitalia tamen, quae administrantur a laicis, et in quibus sunt bona laicorum, quae data non sunt in titulum, commendam, seu administrationem, non tenentur ad seminarii contributionem, nec comprehenduntur in d. sess. 23, cap. 18, de reformat. sac. congreg. Concil. sub die 11 Januarii 1601; quam refert Selsius in Selectis canonic. cap. 16, nu. 45; Barbosa in Summa apostolic. decis., verb. *Hospitale*, nu. 10. (28. Hospitale unius dioecesis habens beneficium annexum, quod est alterius dioecesis, tenetur contribuere pro rata fructuum beneficii annexi seminario dioecesis, in qua situm est beneficium; sac. congreg. Concil. Apud Armendar. in addit. ad recompil. legum. Navarrae, lib. IV, tit. 29, lib. 1, § 2, de Hospital. num. 15; Barbosa loc. cit., num. 9. (29. Hospitalia auctoritate episcopi erecta, si in titulum perpetuum, aut per electionem conferantur, sunt beneficia ecclesiastica. Clementin. *Quia contingit*, § *Ut autem*, de religiosis domibus; Gonzalez in

(58) Nec sufficit auctoritate episcopi in ipso hospitali, vel prope erectum esse oratorium, vel sacellum in quo sacra peragantur officia, adeo ut pro religio suo illud haberi debeat. Uti enim notat Van Espen. tit. 37 de hospitalibus cap. 1, num. 8, tantum reli-

Regul. 8, Cancellar.; Glossa 5, § 4, n. 14; Garcias de Benefic. part. I, cap. 3, a num. 2; Barbosa lib. II Jur. eccl., cap. 11, num. 26, cum communi aliorum, et Rota in Alexandria Beneficii 8 Aprilis 1625, coram Merlino. (30. Hospitalia sunt beneficia ecclesiastica, etiam ubi unita sunt ecclesiae, seu ecclesiastico beneficio, vel per viam electionis danda sunt in titulum. Gonzalez. loc. cit. § 4, num. 16; Garcias loc. cit., num. 2; Barbosa loc. cit., num. 28; Amostaz de Causis piis tom. I, lib. IV, cap. 11, num. 16; Rota apud Merlinum dec. 49, num. 6; Marescottus variar. Resolut. lib. I, c. 3, n. 8, et alii passim. (31. Regularium Hospitalia, licet auctoritate episcopi erigantur, non sunt beneficia, sed quaedam officia religiosa et piae administrationis quae etiam laicis concedi valent, quamvis capellas, aut ecclesias habeant annexas, et decimas percipiant, ut colligitur ex Clement. Per litteras 2, de praebend. et ex d. Clement. *Quia contingit*, § *Ut autem*, de religiosis domibus; Paulo to. II, tract. 18, part. VII, num. 4; Velasco consult. 106, num. 31; Marescottus loc. cit., cap. 3, num. 13 et alii. Et ratio est, quia ispsis dantur tantum ut tanquam administratores curent recipere, nutrire, et curare pauperes secundum institutiones et facultates Hospitalium. (32. In Hospitalibus, quae non sunt annexa, seu subjecta monasteriis, seu conventibus, non sunt praeficiendi religiosi tanquam rectores, seu administratores; bene vero possunt praefici clerici saeculares tanquam rectores, et laici quoque ad instar tutorum, et curatorum pro recto regimine ipsorum Hospitalium. Barbosa loc. cit., num. 30; Loter. de Re benefic. lib. III, quaest. 15, n. 39; Amostaz loc. cit., num. 38, et alii.

(33. Ordinarii locorum possunt visitare Hospitalia; concil. Trident. sess. 2, cap. 8, de reformat. (34. Et possunt exigere ab administratoribus rationes et computa, tam in visitatione, quam extra etiam per suum delegatum, non obstantibus quibuscunque privilegiis: conc. Trident. d. sess. 23, cap. 8 et 9, de reformat. et saepe saepius sac. congreg. ut videri possunt decreta sub verb. *Administratio*, *Administrator*, num. 2. (35. Imo ordinarii possunt visitare Hospitalia, et ab eorum administratoribus rationes et computa exigere, non obstante quod a testatore, et a lege foundationis expresse excludantur, vide cit. verb. *Administratio*, num. 3, 4 et 5, ubi dantur decreta, et afferuntur jura et rationes. (36. Ordinarii possunt exigere rationem administrationis ab Hospitalibus, quae sunt sub immediata regum protectione. Sic pluries decrevit sac. congreg. Conc. Vide cit. verb. *Administratio*, num. 12, 13 et 15, ubi afferuntur decreta.

(37. Hospitalia autem, quae sunt sub immediata regum protectione, nequeunt ab ordinariis visitari; conc. Trident., cap. 8, giositatis propter adjectum oratorium contrahit hospitale, quantum a simili sacello palatium principis mutaret; utrumque siquidem ab altero distinguitur. (EDIT. BARBIELL.)